

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1

DOM
 2017-06-08
 Meddelad i Malmö

Mål nr
 432-17
 450-17

SÖKANDE

AB Stjernfeldts VVS, 556111-8653
 Stenyxegatan 28
 213 76 Malmö

Ombud: Kenth Carlsson
 Climat80-gruppen
 Box 9153
 213 76 Malmö

MOTPART

1. AB Ystadbostäder, 556073-8857
 Stortorget 2 A
 271 43 Ystad

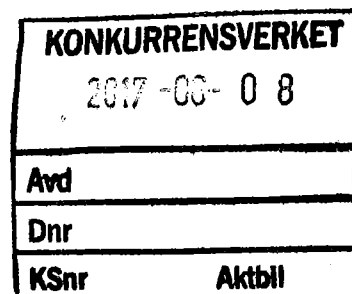
2. Ystads kommun
 Nya Rådhuset
 271 80 Ystad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår AB Stjernfeldts VVS ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 369694

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
 www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
 040-97 24 90

Expeditionstid
 måndag-fredag
 08:00-16:00

BAKGRUND

AB Ystadbostäder (Ystadbostäder) och Ystads kommun genomför en upphandling av VS-arbeten, ref. nr. 16/158. Upphandlingen avser löpande och planerade avrop av VS-arbeten i de upphandlande myndigheternas fastighetsbestånd. Upphandlingen genomförs med förenklat förfarande.

Efter utvärdering beslutade Ystadbostäder och Ystads kommun att anta anbudet från Gunnar Karlson Sverige AB (Gunnar Karlson).

YRKANDE M.M.

AB Stjernfeldts VVS (Stjernfeldts) yrkar i första hand att upphandlingen ska göras om och i andra hand att upphandlingen ska rättas så tillvida att anbudsutvärderingen görs om varvid Gunnar Karlsons anbud inte får tas med i utvärderingen. Stjernfeldts anför bl.a. följande. Upphandlingen bör göras om då förfrågningsunderlaget är oklart eller felaktigt avseende AFB.53 Prövning av anbud. Av den presenterade utvärderingsmatrisen kan utläsas att alla anbudsgivare, utom Gunnar Karlson, har uppfattat att priset avseende punkten 3 "Timdebitering helgfria vardagar kl. 07.00-16.00 x 350 timmar" egentligen avser arbete utanför ordinarie arbetstid, dvs. mellan kl. 16.00 – 07.00. Rimligen kan inte priset avse ordinarie arbetstid eftersom detta anges under punkt 1 "Timpris rörmokare x 150 timmar". Skulle Gunnar Karlsons och kommunens tolkning vara den riktiga innebär det att arbetet kommer att utföras utan kostnader för kommunen vilket får anses orimligt och förmodligen inte kommunens avsikt. Med hänsyn till felaktigheterna/oklarheterna i förfrågningsunderlaget bör därför upphandlingen göras om.

Anses inte ovanstående oklarheter tillräckliga bör frågan prövas utifrån bestämmelserna om onormalt lågt anbud. Anbudet från Gunnar Karlson är

långt under det näst högsta inlämnade. Enbart detta faktum torde få den upphandlande myndigheten att ifrågasätta anbudet. Det kan ifrågasättas hur Gunnar Karlsen kan fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter med de prisnivåer som angetts.

Stjernfeldts lider skada på grund av utformningen av förfrågningsunderlaget samt hur bedömningen gjorts av de olika anbudena. Vid ett korrekt utformat förfrågningsunderlag hade Stjernfeldts fått en mer rättvis behandling av sitt anbud.

I andra hand ska upphandlingen rättas så tillvida att en ny utvärdering ska ske där hänsyn ska tas till de arbetsrättsliga överenskommelser och kollektivavtal som finns på svensk arbetsmarknad beträffande ersättning vid arbete utanför ordinarie arbetstid.

Ystadbostäder och Ystads kommun bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Det är Stjernfeldts som ska visa att skaderekvisitet är uppfyllt, vilket bolaget inte har gjort. Vidare har Stjernfeldts inte lidit skada eller riskerat att lida skada då kontraktet skulle ha tilldelats en annan leverantör om Gunnar Karlsons anbud hade ogiltigförklarats. Vid en genomgång av kvalificeringskraven och ställda skall-krav mot Stjernfeldts anbud framkommer även att anbudet inte uppfyller kraven avseende referensobjekt. Stjernfeldts anbud skulle därmed ha förkastats. Eftersom Stjernfeldts inte visat att bolaget lidit eller riskerat att lida skada finns inte anledning att pröva ansökan om överprövning.

Det finns inte anledning att vidta rättelse eller göra om upphandlingen. Förfrågningsunderlaget är inte oklart eller felaktigt. Inga frågor har kommit in under anbudstiden angående det som Stjernfeldts anför om att punkten "Timdebitering helgfria vardagar kl. 07.00-16.00 x 350 timmar" skulle vara tydlig. Stjernfeldts har godkänt och accepterat hela AFB.5 *Prövning av*

anbudsgivare och anbud, där inkluderat AFB.53 *Prövning av anbud*. Det förefaller som om Stjernfeldts missuppfattning av punkt 3 under AFB.53 har uppkommit efter meddelat tilldelningsbeslut. Även om punkt 3 skulle tas bort i sin helhet kvarstår det faktum att Gunnar Karlsen vinner på lägsta pris.

En upphandlande myndighet får, men måste inte, ifrågasätta onormalt låga anbud. Ystadbostäder och Ystads kommun har ingen anledning att misstänka att Gunnar Karlsen lagt ett onormalt lågt anbud och inte heller att bolaget inte skulle uppfylla tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. Det är vanligt förekommande att det lämnas s.k. nollanbud på vissa delar i entreprenadupphandlingar, utan att detta för den sakens skull skulle innebära att anbudspriset i sin helhet är onormalt lågt.

Att ställa krav på arbetsrättsliga överenskommelser och kollektivavtal som finns på svensk arbetsmarknad strider mot samtliga fem grundprinciper i LOU.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

I målet är lagen (2007:1091) om offentlig upphandling är tillämplig, se p. 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Felaktigheter/tydlighet i förfrågningsunderlaget

Stjernfeldts gör gällande att förfrågningsunderlaget är oklart eller felaktigt.

De grundläggande principerna om likabehandling och transparens innefattar att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt formulerat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Vidare ska förfrågningsunderlaget vara utformat på ett sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt (jfr EU-domstolens domar i målen C-19/00 SIAC Construction p.42 och C-368/10 Max Havelaar p.88 och p. 109).

Avseende prövning av anbud anges i nu aktuellt förfrågningsunderlag, AFB.53 bl.a. följande om hur denna ska genomföras.

Efter anbudsöppning görs en sammanställning av i rätt tid inkomna anbud. Det anbud som uppfyller samtliga uppställda skall-krav och lämnat det lägsta jämförelsepriset kommer att antas. Jämförelsepris = anbudssumma x timprislista med fiktiva mängder, se nedan. Det slutliga jämförelsepriset per anbud räknas fram genom att respektive lämnat anbudspris multipliceras enligt följande;

1. Timpris rörmokare x 150 timmar
2. Timpris tekniker x 150 timmar

3. Timdebitering helgfria vardagar kl. 07.00-16.00 x 350 timmar
4. Timdebitering övrig tid vardagar x 30 timmar
5. Timdebitering lördag och söndag x 20 timmar
6. Timdebitering storhelger x 10 timmar
7. Fast utryckningskostnad samt arbete/timme x 5 stycken

(...)

Pris ska anges i svenska kronor (SEK) och exklusive moms. Alla lämnade priser ska vara kompletta inklusive arbete, material, etablering, resor (bilkostnad och arbetstid), utrustning och andra omkostnader till fullt färdigt arbete, enligt föreskrivna handlingar. (...) Kostnad för utlägg, resor, logi, traktamente m.m. som är nödvändigt för uppdragets genomförande ska ingå i angivet pris. (...)

(...)

Anbudspriser fylls i i nedan prismatris. Samtliga rader måste ifyllas.

Av nämnda avsnitt i förfrågningsunderlaget framgår även att timdebitering samt tjänst utförd till fast pris ska omfatta kostnader för arbetsledning, arbetare, hjälpmedel, försäkringar m.m. och entreprenörarvode.

Mot bakgrund av vad som framgår av förfrågningsunderlaget anser inte förvaltningsrätten att Stjernfeldts visat att ovan angivna punkt 3 under AFB.53 avseende timdebitering vardagar 07.00-16.00 egentligen skulle avse någon annan tid på dygnet, eller att denna punkt på något annat sätt avser något annat än timdebitering enligt ovanstående definition. Enligt förvaltningsrätten måste istället punkterna 1-3 tolkas så att både timpris för rörmokare (p. 1) och tekniker (p. 2) ska anges samt att därtill ett timdebiteringspris avseende vardagar ska anges (p. 3). Samtliga lämnade priser ska enligt förfrågningsunderlaget omfatta alla de angivna kostnaderna. I utvärderingen ska sedan de olika priserna räknas samman till ett jämförelsepris. Även om det hade kunnat specificeras ännu tydligare i förfrågningsunderlaget hur de aktuella punkterna förhåller sig till varandra anser förvaltningsrätten inte att det som Stjernfeldts anfört visar att förfrågningsunderlaget är oklart eller felaktigt. Enligt förvaltningsrätten är förfrågningsunderlaget i denna del så klart och tydligt att varje rimligt upplyst och normalt aktsam anbudsgivare

kan tolka det på samma sätt. Det har därmed inte framkommit skäl för ingripande enligt LOU på denna grund.

Onormalt lågt anbud

Stjernfeldts har vidare gjort gällande att anbudet från Gunnar Karlsen är onormalt lågt. När det gäller det av Gunnar Karlsen lämnade anbudet kan konstateras att den nu aktuella lagstiftningen ger en möjlighet, men inte någon skyldighet, för en upphandlande myndighet att förkasta ett anbud som myndigheten finner är onormalt lågt (se 15 kap. 17 § LOU). Ystadbostäder och Ystads kommun har inte funnit någon anledning att ifrågasätta Gunnar Karlsons anbudspris. Med hänsyn till att det inte föreligger någon skyldighet för en upphandlande myndighet att förkasta ett onormalt lågt anbud anser förvaltningsrätten inte att det på denna grund framkommit skäl för ingripande med stöd av LOU.

Anbudsutvärderingen

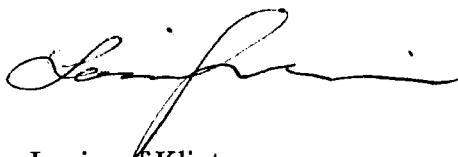
Stjernfeldts anser att upphandlingen i vart fall ska rättas på så sätt att en ny utvärdering ska ske där hänsyn tas till de arbetsrättsliga överenskommelser och kollektivavtal som finns på svensk arbetsmarknad. Det som Stjernfeldts anfört i denna del visar enligt förvaltningsrätten inte att Ystadbostäder och Ystads kommun brutit mot LOU eller de upphandlingsrättsliga principerna i anbudsutvärderingen eller vid tilldelningen av kontrakt. Det har således inte heller på denna grund framkommit skäl för ingripande med stöd av LOU.

Sammanfattning

Mot bakgrund av det ovan anförda finner förvaltningsrätten att Stjernfeldts inte förmått visa att Ystadbostäder och Ystads kommun har brutit mot be-

stämmelserna i LOU. Det finns därmed inte skäl för ingripande enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU. Stjernfeldts ansökan härom ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Louise af Klint

Susanne Axelsson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.